Gemeente Borne

Raadsmemo

Nummer
24int03806

aan	Van	Opsteller	datum
Gemeenteraad Borne	College van B en W	M.P. Wielinga	10-09-2024

betreft
Provinciale Energievisie

Portefeuillehouder
M. Geerdink

Geachte raadsleden,

Gedeputeerde Staten van Overijssel hebben de gemeente Borne middels een brief geïnformeerd over het proces van totstandkoming van een nieuwe provinciale energievisie. In dit raadsmemo bieden wij u ter kennisname een samenvatting aan van de stappen die gezet worden om tot een provinciale energievisie te komen.

Doel van de provinciale energievisie.
De transitie van fossiele energiebronnen (kolen en aardgas) naar duurzame bronnen (zon, wind, restwarmte, biogas) vereist een nieuw energiesysteem om vraag en aanbod van energie goed op elkaar aan te sluiten. Om hierin goede keuzes te maken heeft de provincie besloten een lange termijn visie op te stellen op het toekomstige energiesysteem. Het energiesysteem omvat opwek, transport, opslag en gebruik.

In de energievisie wordt in kaart gebracht hoe de vraag naar energie zich gaat ontwikkelen, waar welke ontwikkelingen worden voorzien en welke energie infrastructuur daar voor nodig is.

Relatie nieuwe provinciale energievisie en de regionale energiestrategie voor Twente.
In de RES Twente 1.0 is vastgelegd hoeveel duurzame energie tot 2030 uit zon en wind opgewekt dient te worden. Iedere gemeente in Twente draagt daar aan bij. Echter in deze eerste regionale energiestrategie is nog niet uitgewerkt hoe we deze nieuwe opwek willen koppelen aan de groeiende energievraag.

De op te stellen provinciale energievisie vormt voor de Energie Strategie Twente 2.0 (de actualisatie van de RES Twente 1.0) de input voor het uitwerken van een implementatiestrategie voor nieuwe decentrale energiesystemen om vraag en aanbod in de toekomst optimaal op elkaar aan te laten sluiten.

Proces totstandkoming provinciale energievisie
Voor de opbouw van de provinciale energievisie is de volgende fasering gekozen:

a) Actuele ontwikkelingen in beeld
Deze fase is afgerond.

b) Startprincipes
Deze zijn op 17 juli 2024 door Provinciale Staten vastgesteld. Dit zijn de principes waaraan de visie getoetst wordt.

Samengevat gaat het om volgende startprincipes:
- Het energiesysteem van de toekomst is robuust en efficiënt.
- Lokale kansen om van duurzame energie te profiteren worden benut.
- Er worden duidelijke keuzes gemaakt zodat iedereen mee kan in de energietransitie en daar aan kan bijdragen
- De inrichting van het toekomstig energiesysteem benut de beschikbare ruimte in Overijssel optimaal; zuinig en multifunctioneel waar mogelijk
- Overijssel draagt proportioneel bij aan een Klimaatneutraal Nederland met een duidelijke ambitie qua mate van zelfvoorzienendheid.

Voor details over de principes wordt verwezen naar bijlage 24ink06860.

c) Toekomstbeelden

Op basis van de startprincipes zijn een twee hoofdscenario's uitgewerkt. Met voor elk hoofdscenario twee aanvullende scenario's. Deze zijn op ambtelijke werkplaatsen van de RES Twente besproken, in de brede bestuurlijke overleggen RES Twente en in de Energy Board.

Hoofdscenario's:

1. Energie is volgend op ruimtelijk beleid en ruimtelijke structuren.
2. Energie is sturend in de ruimtelijke ordening van de toekomst. Vraag en aanbod van energie worden geclusterd en ruimtelijke opgaven volgen die clustering.

Aanvullende scenario's:

A. Energie is innovatie. Hierin staan nieuwe energiebronnen en -technieken centraal. Zoals kleine kernreactoren. Door innovatie proberen de ruimtelijke impact van de toekomstige energiesystemen verder te beperken.

B. Energie is lokaal. Door lokale vraag en lokaal aanbod van energie zo veel mogelijk aan elkaar te koppelen. Waardoor verzwaring van de hoofdinfrastructuur beperkt wordt.

d) Concept Energievisie (in de brief van GS benoemd als "ontwikkelpad")
De toekomstbeelden worden de komende weken verder uitgewerkt. De planning is dat GS de concept energievisie vaststelt in november van dit jaar. In de periode november/december 2024 worden gemeenten geconsulteerd.

De gemeente Borne beoordeelt de concept energievisie vanuit ruimtelijk en duurzaamheidsperspectief. . Aan het college wordt een advies voorgelegd al dan niet een zienswijze in te dienen. Mocht hiervan sprake zijn dan zal het college uw raad de zienswijze ter informatie aanbieden.

e) Definitieve Energievisie (in de brief benoemd als “keuzes en besluitvorming”)
Provinciale Staten willen de definitieve energievisie vaststellen in februari 2025.

Aanpak actuele congestieproblematiek
De provinciale energievisie gaat over het toekomstig energiesysteem. Echter al geruime tijd is er - ook in de Regio Twente - sprake van netcongestie.

De provincie heeft hiervoor in een eerder stadium het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) opgesteld. In dit programma worden, op basis van objectieve wegingscriteria, prioriteiten gesteld wanneer welke nieuwe energievraag op het huidige beperkte aanbod aangesloten kan worden.
Via het Bestuurlijk Overleg ‘Samen Naar Integraal Programmeren’ (BO SNIP) waren bestuurders van overheden en netbeheerders aangehaakt om de prioriteringsafspraken mede te bepalen.

Recent is door de provincie het BO SNIP omgevormd tot een ‘Energy Board’. Dit is een nieuw afstemmingsoverleg tussen het Rijk, de provincie, de RES Twente, de RES West-Overijssel, landelijke en regionale netbeheerders. Namens de Twentse gemeenten zijn twee bestuurders afgevaardigd in de Energy Board van Overijssel. In het overleg worden thema’s afgestemd die te maken hebben met de toekomstbestendigheid van het huidige energiesysteem (hoe kunnen we sneller capaciteit realiseren en hoe kunnen we bestaande capaciteit slimmer benutten) en die te maken hebben met netcongestie (programmering en prioritering van nieuwe vraag op de huidige beperkte capaciteit).

Hoe kunnen we vanuit de gemeente Borne meewerken aan de provinciale energievisie?
Ambtelijk worden deelproducten besproken in het Breed Ambtelijk Overleg van de RES Twente. En bestuurlijk worden deelproducten besproken in de Energy Board en in het Breed Bestuurlijk Overleg van de RES Twente. Zowel in het Breed Ambtelijk als Bestuurlijk Overleg is de gemeente Borne vertegenwoordigd.
We informeren de raad opnieuw zodra de concept provinciale energievisie beschikbaar is.

Participatie samenleving
Naast participatie in het opstellen van de provinciale energievisie door diverse maatschappelijke partners ligt de focus vooral op de jongere generatie om mee te denken. Zij zijn de toekomstige gebruikers van het energiesysteem van 2050 en verder.

Bijlagen:

24ink06763	Informatieve brief Gedeputeerde Staten over de provinciale Energievisie
24ink06860	Nadere toelichting startprincipes provinciale Energievisie